

**UNIUNEA SINDICALĂ TERITORIALĂ-FILIALA JUDEȚEANĂ
MARAMUREȘ A CONFEDERAȚIEI SINDICALE NAȚIONALE**

M E R I D I A N

DOCUMENT DE POZIȚIE

pentru dezbateră publică din 11.08.2016, Prefectura Maramureș, Sala Mare a Prefecturii,
Baia Mare, Str. Gheorghe Șincai nr. 46, cu tema:

Strategia Industriei Miniere 2017-2035 și Legea Minelor

PETRICEAN ȘTEFAN

Președinte-Filiala Maramureș a CSN MERIDIAN

Președinte-Asociația Consorțiul Zonal Pentru Dezvoltare Socială Maramureș

Președinte-Sindicatul Remin-Econord Baia Mare

Județul Maramures, Baia Mare, Str. Nucului Nr. 22

Cod postal: 430075

Tel/Fax: 0262-215501

Email: meridian_mm@yahoo.com, codesmm@yahoo.com, sindicateremin@yahoo.com

Website: www.csnmeridian.ro,

**Baia Mare
11 august 2016**

Sindicatul Remin-Econord Baia Mare

Sindicatul Remin Econord este organizația sindicală reprezentativă și parteneră de dialog social la nivelul Companiei Naționale a Metalelor Prețioase și Neferoase REMIN S.A. Baia Mare (compania minieră care cuprinde toate exploataările miniere de metale neferoase și prețioase din nord-vestul României). Este continuatoarea Uniunii Sindicatelor Miniere Maramureș care s-a transformat în anul 2012 în Sindicatul Remin-Econord și cuprinde membrii de sindicat de la toate organizațiile sindicale de la exploataările miniere din bazinul minier Maramureș, care s-au unit într-un singur sindicat reprezentativ la nivelul companiei. Sindicatele miniere au fost implicate ca partener atât în programele de reorganizare și restructurare a mineritului la nivelul județelor Maramureș, Bistrița și Satu Mare, cât și în programele de reconverție profesională a forței de muncă din minerit precum și în programele de conversie economică și socială a comunităților miniere. Liderii de sindicat de la exploataările miniere, sunt membrii fondatori ai Asociației Consorțiul Zonal Pentru Dezvoltare Socială Maramureș, înființată cu scopul de a sprijini comunitățile miniere aflate în declin economic și social și locuitorii acestora. Asigură asistență și consultanță în domeniul social, dreptul muncii și dreptul sindical pentru membri de sindicat precum și reprezentarea creditorilor salariați în procedura de insolvență a CNMPN REMIN SA Baia Mare. Sindicatul Remin-Econord Baia Mare face parte din **Confederația Sindicală Națională MERIDIAN**, la care este afiliată la nivel național, iar Asociația Consorțiul Zonal Pentru Dezvoltare Socială Maramureș este membru asociat.

Scurt istoric al mineritului în Maramureș

Mărturii scrise despre începuturile mineritului în bazinul minier Maramures sunt cunoscute din anul 1329. Cantitatea, varietatea și importanța resurselor minerale solide din subsolul teritoriului județului Maramureș, au făcut ca mineritul să constituie o îndeletnicire tradițională a locuitorilor din această parte a țării. De la începutul secolului XX, bazinul minier Maramureș devine un principal furnizor de materii prime și metale prețioase în care s-au dezvoltat un număr de 22 de unități de producție care au stat la baza dezvoltării economice și sociale a județului Maramureș și a județelor învecinate. În 1991 în minerit erau angajate aproximativ 36.000 de persoane din această regiune minieră. Pe lângă minerit s-au dezvoltat și alte ramuri economice conexe, construcții de mașini, utilaje miniere, etc, precum și unități de învățământ profesional, preuniversitar și universitar de profil.

C.N.M.P.N REMIN SA. Baia Mare a desfășurat activități miniere de valorificare a resurselor/rezervelor de substanță minerală utilă în baza a 16 licențe de concesiune a perimetrelor cuprinse în bazinele miniere Baia Mare și Baia Borșa, județul Maramureș, Turț – Tarna județul Satu Mare și Rodna județul Bistrița Năsăud. În perioada 1984-2000, în producția minieră a României, Compania REMIN avea o pondere 83% la producția de Pb, 86 % la Zn, 27 % la Cu, 53 % Au și 54 % la Ag. Producția de minereu s-a prelucrat la uzina de preparare Flotația Centrală. **Scăderea producției de minereu și ulterior sistarea ei în 2007 nu s-a datorat epuizării resurselor minerale.** În prezent, în evidențe se regăsesc cca. 70 milioane tone rezervă geologică evidențiată în cadrul perimetrelor miniere pentru care sunt instituite licențe de exploatare valabile până în anul 2019.

Din anul 2007, după o restructurare continuă cu impact economic și social puternic și negativ, activitatea de extracție și prelucrare a minereurilor în Maramureș a încetat, iar de atunci până în prezent se execută doar lucrări de conservare, închidere și ecologizare.

Odată cu încetarea activităților miniere, a început și declinul celorlalte activități industriale, iar zonele miniere în special cele monoindustriale au rămas subdezvoltate și fără perspective, cu toate

încercările făcute de stat de a sprijini comunitățile miniere și locuitorii acestora. Toate măsurile de protecție socială aplicate nu au reușit să atenueze impactul social creat de închiderea minelor. Gradul de ocupare a forței de muncă active în Maramureș este în prezent doar de 40%, ceea ce arată că nu s-a reușit crearea de alternative economice în localitățile în care s-au închis exploatarea miniere.

Prin implementarea de către Guvern a Strategiei Industriei Miniere pentru perioada 2004-2010 aprobată prin HG nr. 615/2004, la Compania Remin Baia Mare s-au realizat măsurile de restructurare a capacităților de producție, închiderea minelor neviabile, eliminarea subvenției și încetarea activității de producție. Dar, nu s-a realizat măsura de utilizare a activelor (clădiri, lucrări miniere, utilități, suprafețe de teren) devenite disponibile în scopul susținerii reconstrucției economice a regiunilor afectate și de asemenea, nu s-a realizat măsura de refacerea mediului afectat de exploatarea miniere.

Activele aparținând minelor pentru care a fost aprobată prin hotărâre de Guvern decizia de închidere ar fi trebuit să fie folosite, cu prioritate, în scopul creării de noi afaceri, alternative economice, care să sprijine reconstrucția economică a regiunii și care să ofere noi locuri de muncă. În anul 2009, Compania Remin Baia Mare, a intrat în insolvență, iar activele au fost evaluate și cuprinse la masa credală pentru plata creditorilor dintre care statul român este creditorul cel mai mare și deține 82% din creanță. În procedura de insolvență, s-a valorificat stocul de pirită auriferă din patrimoniul companiei, iar Sindicatul Remin-Econord și Confederația Sindicală Națională Meridian, au împiedicat vânzarea cu 9 dolari/tonă a stocului de 506.000 tone pirită auriferă așa cum s-a dorit la un moment dat, aceasta fiind vândută în final la valoarea evaluată de 105 dolari pe tonă.

Sușținem ca prin Strategia Industriei Miniere pentru perioada 2017-2035 și prin Legea minelor să se creeze cadrul legislativ pentru ca sumele încasate (peste 35 milioane dolari) din valorificarea stocului de pirită de la Remin precum și activele societății să fie folosite pentru **regenerarea socio-economică a comunităților și zonelor miniere**, prin investiții pentru repornirea activității de exploatare și prelucrare a rezervelor acolo unde se poate face pe baze comerciale și valorificarea produselor miniere în condițiile pieței libere precum și pentru reabilitarea mediului afectat de lucrările miniere. Redeschiderea activității de producție va duce la sustenabilitatea comunităților miniere care se află în declin economic și social. Procesul de regenerare socio-economică trebuie să se realizeze prin transparență și implicarea autorităților și cetățenilor în luarea deciziilor privind activitățile miniere durabile în comunitatea lor.

Dezvoltarea durabilă locală și regională a României este influențată direct de modul cum se vor dezvolta sectoarele economice care pot să valorifice potențialul fiecărei zone. Strategia Industriei Miniere și Legea Minelor ar trebui să cuprindă și responsabilitatea socială a întreprinderilor, cu toate aspectele de la business, relația cu proprii angajați, cu mediul înconjurător și cu comunitățile locale.

Activități productive care vor duce la regenerarea socio-economică prin minerit durabil transparent și curat:

- 1. Exploatarea și prelucrarea resurselor minerale în condiții de eficiență economică prin respectarea condițiilor și a legislației române și europene de mediu.**

La Compania Remin s-a realizat un studiu de fezabilitate (raport de evaluare tehnico-economică a resurselor minerale) în vederea evidențierii rezervelor exploatabile de minereuri valorificabile, care precizează posibilitatea redeschiderii unor perimetre miniere și repornirea activității de exploatare și prelucrare a minereurilor neferoase în condiții de eficiență economică. În urma studiului de fezabilitate a rezultat că există perimetre atractive din punct de vedere economic în care se poate reporni activitatea. Aceste perimetre miniere se află în conservare în vederea închiderii, și necesită refacerea infrastructurii atât la suprafață cât și în subteran, dotarea tehnico-materială corespunzătoare aferentă unei activități de extracție și preparare competitivă.

Zăcămintele de minereuri neferoase și auro-argintifere, precum și existența în zonă a infrastructurii specifice activităților de exploatare precum și a forței de muncă calificată, sunt elemente importante pentru potențialii investitori în domeniul mineritului neferos, care prin asociere cu Compania REMIN să relanseze mineritul în zonă.

În cazul în care s-ar executa tunelul rutier pe sub muntele Gutâi, s-ar putea exploata și valorifica inclusiv cele 2,5 milioane tone de minereuri imobilizate în pilierul de siguranță de sub drumul național. Totodată s-ar putea cerceta și pune în evidență noi resurse minerale cantonate în zonă.

2. Procesarea și tratarea deșeurilor miniere

Minerit durabil se poate realiza și prin procesarea și tratarea deșeurilor miniere în scopul recuperării substanțelor minerale utile din iazurile de decantare, urmată de depozitarea reziduurilor în condiții de siguranță în zone în care nu mai reprezintă o amenințare pentru comunități, fără a influența negativ factorii de mediu, cu redarea terenului pentru dezvoltarea unor activități alternative la minerit.

Nicio țară nu-și poate permite să nu ia în considerare potențialul de reciclare a deșeurilor produse în urma utilizării materiilor prime.

Tratarea acestor tipuri de deșeurii în scopuri economice poate contribui la îmbunătățirea mediului, a peisajului, a ocupării forței de muncă și a condițiilor sociale în comunitățile afectate. Această soluție ar rezolva în mare parte problemele pe care le crează în prezent iazurile.

Activitatea minieră a produs din cauza specificului său, o cantitate mare de deșeurii miniere și multiple și variate efecte negative asupra mediului. Datorită tehnologiei și a utilajelor învechite, care au generat pierderi pe fluxul tehnologic și datorită faptului că nu s-a putut recupera prin tehnologia existentă în acea perioadă toată cantitatea de metale din minereurile prelucrate, în iazurile de decantare se găsesc cantități însemnate de metale neferoase (cupru, plumb, zinc), prețioase (aur, argint) dar și metale rare (wolfram, molibden, cadmiu) care s-a considerat ca fiind neeconomic de recuperat în acea perioadă. De-a lungul timpului, s-au produs și accidente tehnice, care au dus la infestarea apelor râurilor din zonă și la contaminarea unor mari suprafețe de teren cu reziduuri miniere cu conținuturi de metale grele și diferite substanțe toxice care au avut efecte devastatoare asupra florei și faunei din regiune. În Maramureș sunt 10 iazuri de decantare ce conțin aproximativ 81 milioane tone de steril depozitate pe suprafețe de peste 140 hectare. În România, de-a lungul timpului, au fost construite, ca urmare a activităților miniere, 64 de iazuri de decantare, care ocupă o suprafață de aproape 1350 ha și înmagazinează peste 350 milioane metri cubi de steril.

Efectele negative manifestate asupra mediului înconjurător de construirea și exploatarea iazurilor de decantare pot fi sintetic menționate, după cum urmează:

- impact vizual neplăcut;
- distrugerea și ocuparea unor mari suprafețe de teren pentru o perioadă foarte lungă de timp;
- poluarea apelor de la suprafață sau din subteran cu elemente chimice dizolvate sau cu suspensii de particule solide antrenate de apele de ploaie sau de infiltrații;
- poluarea aerului cu gaze rezultate din mineralele conținute în iazuri sau produse prin oxidarea și arderea acestora;
- distrugerii materiale și de vieți omenești datorită pierderii stabilității iazurilor, etc.
- sterilul de granulație mică de pe taluzurile și platformele iazurilor de decantare este antrenat de vânt, impurificând atmosfera și este transportat la mare distanță pe terenurile și în localitățile din apropiere afectându-le cu toate consecințele de mediu și sănătate a populației.

În prezent, iazurile de decantare pe care s-au depozitat deșeurile miniere sunt cuprinse în programul de închidere, fără să se ia în calcul că pot constitui o resursă secundară de minerale, fiind considerate deșeuri miniere (în legislația actuală) nu ca o potențială resursă secundară de minerale. Iazurile ocupă suprafețe mari de teren care sunt inutilizabile, în multe situații sunt amplasate în intravilanul localităților, reprezentând un potențial pericol din punct de vedere al stabilității iazurilor (au fost cazuri de astfel de accidente în Europa și în lume) dar și din punct de vedere al poluării apelor, aerului și solului.

3. Folosirea reziduurilor rezultate în urma procesării

Considerăm că noua strategie și în Legea Minelor ar trebui să cuprindă și stimularea, susținerea și dezvoltarea cercetării orientate spre folosirea reziduurilor rezultate în urma procesării, ca materie primă secundară în alte domenii de activitate (umplură pentru realizarea terasamentelor autostrăzilor și soselelor, căilor ferate, construirea de baraje și diguri, confecționarea de materiale prefabricate, ca material pentru umplerea golurilor subterane realizate prin activitatea de extragere a zăcămintelor etc.). Aceasta ar duce la eliminarea deșeurilor miniere și a potențialelor riscuri pe care acestea le reprezintă. Utilizarea reziduurilor miniere ca materie primă secundară ar reduce costurile de procesare, nu ar mai fi terenuri afectate de depozitarea reziduurilor, s-ar elimina costurile de ecologizare a iazurilor și costurile de monitorizare post închidere. În acest fel ar fi eliminată în totalitate sursa de poluare, eliminându-se și riscurile de mediu.

Impact și beneficii

Exploatarea și prelucrarea zăcămintelor miniere în condiții de eficiență economică cu respectarea legislației de mediu, precum și procesarea deșeurilor miniere vor duce la regenerarea socio-economică a comunităților miniere în care există perimetre minire exploatabile și cele care au în intravilan terenuri ocupate de iazurile de decantare. Operatorii economici care vor exploata resursele de minereuri și vor procesa iazurile vor crea locuri de muncă, dând o șansă persoanelor fără loc de muncă din comunitățile miniere de a se integra pe piața muncii.

Poluarea solului și apelor cu metale grele va fi mult diminuată sau chiar eliminată dacă reziduurile miniere vor fi folosite ca materie primă secundară pentru alte domenii de activitate (sunt

rezultate bune de acest fel în alte țări). Prin eliminarea riscului de poluare pentru populație și mediu, condițiile de trai în aceste regiuni s-ar îmbunătăți, iar utilizarea adecvată a acestor deșeuri ar trebui să constituie o parte a strategiei de dezvoltare durabilă și o măsură compensatorie pentru comunitățile locale afectate. Eforturile mari, necesar de depus pentru realizarea acțiunilor de îmbunătățire a mediului ambiant, de refacere a terenurilor și de deschidere a unor căi de dezvoltare a industriilor alternative mineritului, trebuie să fie susținute atât de decidenții politici din România cât și de decidenții politici la nivel european prin stimularea și susținerea activităților de valorificare a zăcămintelor și de procesare a deșeurilor miniere.

Posibili oponenți la soluțiile propuse de regenerare socio-economică prin minerit durabil

Oponenți ai soluțiilor de regenerare socio-economică propuse ar putea fi unele autorități locale care nu mai doresc să aibă activități miniere pe raza comunității, firmele care execută lucrări de închidere a iazurilor care și-ar vedea periclitată afacerea, ONG-uri de mediu și agențiile de mediu care ar putea vedea în repornirea activității de producție minieră și în procesarea iazurilor potențiale riscuri de poluare, administrațiile locale pe a căror areal s-ar amplasa depozitele de reziduuri rămase după prelucrarea minereurilor și după procesarea iazurilor (daca reziduurile nu se vor folosi ca resursă de materie prima secundară în alte domenii de activitate) precum și persoanele care ar deține terenuri în apropierea depozitelor de reziduuri miniere.

Ca suport și sprijin pentru prezentul document de poziție cu privire la regenerarea socio-economică prin reluarea activității de exploatare și prelucrare a minereurilor neferoase în condiții de eficiență economică și procesarea deșeurilor miniere și industriale în scopuri economice și ecologice, am avut HG Nr. 615/2004 pentru aprobarea Strategiei industriei miniere pentru perioada 2004 – 2010, Directiva 21/2006/CE, Tabel de concordanță HG 856/2008 cu Directiva 21/2006/CE, HG 856/2008, Anexa 1 - Reglementări naționale și internaționale aplicabile, OUG nr. 15/2009, privind managementul și gestionarea integrată a deșeurilor. De asemenea, lucrarea "Influența Industriei Miniere Asupra Mediului" a Prof.univ.dr.ing. Dumitru FODOR, Universitatea din Petroșani precum și studiul "Managementul deșeurilor din minerit, exploatare în carieră, procesare a minereului în Uniunea Europeană" al DG Environment, European Commission-Decembrie 2001.

În numele organizațiilor sindicale și al lucrătorilor din industria minieră pe care îi reprezentăm, apreciem și salutăm inițiativa Ministerului Economiei, Comerțului și Relațiilor de Afaceri de a organiza la Baia Mare această dezbatere publică privind regenerarea socio-economică prin minerit durabil și curat.